

Ke skutkové podstatě přestupku §u 320 písm. f) tr. zák. se vyžaduje, by pachatel jednal v úmyslu klamati. Ten, komu byly svěřeny prázdné formuláře dopravních osvědčení, by je sám vyplnil, nebyl ještě oprávněn, libovolně manipulovati i s osvědčeními již vyplněnými.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 245/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 30. ledna 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem §u 320 lt. f) tr. zák., současně však nařídil v neveřejném zasedání mimořádnou obnovu trestního řízení dle čís. 1, prvního odstavce §u 362 tr. ř., zrušil napadený rozsudek a odkázal věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost zdůrazňuje především skutečnost, zjištěnou i rozsudkem, že stěžovatel dostával jako člen »Československé komise pro hospodaření kostmi v Praze« od komise větší počet formulářů dopravního osvědčení in bianco nebo částečně vyplněných, a namítá, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že formuláře těchto osvědčení nelze považovati za veřejné listiny ve smyslu §u 320 f) tr. zák., zejména vzhledem k tomu, že každý z velkoobchodníků kostmi, jímž se takovýchto in bianco formulářů dostávalo, měl na vůli vyplniti si je, jak chtěl. Nelze prý tudíž mluviti o nějakém dozorčím právu neb o kontrole státu, to prý tím méně, kdyžť k dopravě rohů s dušemi, o jakou se jednalo, dopravního osvědčení vůbec zapotřebí nebylo, jelikož obchod rohů s dušemi byl volným. Předpokladem skutkové podstaty §u 320 f) tr. zák. je úmysl klamati, byť i bez úmyslu škoditi, rozsudek prý však sám u stěžovatele tento úmysl vylučuje tím, že v rozhodovacích důvodech výslovně zjišťuje, že stěžovatel neměl úmyslu, nějaké předpisy obějiti a tím stát v jeho dozorčím právu na hospodaření rohů s dušemi zkráciti (poškoditi). Nelze prý tudíž mluviti u stěžovatele o zlém úmyslu, nutném dle §u 1. tr. zák. při každém zločinu, a v jednání jeho spatřovati vůbec čin trestný. Námitka je právně bezpodstatná. Zcela nevhodně poukazuje zmateční stížnost na ustanovení §u 1. tr. zák., neboť dle něho vyžaduje se zlý úmysl pouze ke zločinu. Stěžovatelovo jednání podřazuje rozsudek skutkové podstatě přestupku §u 320 f) tr. zák., dle §u 238 tr. zák. pak je přečinem nebo přestupkem již jednání, předsevzaté proti zákazu, neb opomenutí, k němuž došlo proti příkazu, pokud trestním zákonem je zaň prohlášeno, byť se ani při něm nesběhl zlý úmysl ani z něho nevzešla škoda neb újma. Stačí proto i ke skutkové podstatě přestupku §u 320 f) tr. zák., předsevzeme-li kdo jednání, tamtéž blíže naznačené, bez zlého úmyslu, totiž bez zlého úmyslu, předpokládaného v §u 197 tr. zák., zejména bez úmyslu někoho poškoditi. Pouze tento zlý úmysl vylučuje rozsudek oním závěrem rozhodovacích důvodů, dle něhož nalézací soud nenabyl přesvědčení, že stěžovatel měl úmysl, obe-

jíti nějaké předpisy a stát v onom jeho právu zkrátiti, nevylučuje naproti tomu u něho úmyslu, klamati, jehož uskutečnění spatřuje rozsudek v tom, že stěžovatel, zaslav padělané dopravní osvědčení do V., docílil toho, že zásilka rohů a duší z rohů s dopravním osvědčením, jehož dodání úředník jmenované stanice, byť neprávem, za potřebné pokládal, železn. staničním úřadem převzata a dopravena byla. Okolnost, že se stěžovateli jednak dostávalo od komise in bianco formulářů dopravního osvědčení, jednak k zásilkám rohů s dušemi úředního dopravního osvědčení zapotřebí nebylo, vedla nalézací soud dle rozsudkových důvodů k tomu, že jednání stěžovatelovo nepodřadil skutkové podstatě zločinu podvodu dle §§ 197, 199 d) tr. zák., kterou v něm spatřovala veřejná obžaloba, nýbrž pouze přestupku dle §u 320 f) tr. zák. Námitka zmateční stížnosti, dle níž formuláře dopravního osvědčení nelze považovati za veřejné listiny, je nepřipadnou, ba bezpředmětnou vzhledem k rozsudkovému zjištění, dle něhož předmětem trestného činu stěžovatelova nebyl pouhý formulář takového osvědčení, nýbrž dopravní osvědčení, vydané »Československou komisí pro hospodaření kostmi v Praze« a obsahující povolení k dopravě jednoho vagonu kostí ze stanice M. pro »Akci-ovou společnost pro průmysl chemický« v P., kterého však stěžovatel pro dotyčnou zásilku nepoužil, nýbrž, dav je ve své kanceláři přepsati, totiž vepsati do něho místo slov se nehodících slova, vhodná pro zásilku vagonů rohů a duší z rohů (t. zv. »šlauchů) z Libně do Vysočan, zaslal je, jak již uvedeno, do V. V rozhodovacích důvodech rozsudkových dovozuje se případně, že stěžovatel nebyl oprávněn ani k vystavení ani ke změně (komisí) vydaného osvědčení a že i, když mu v tom neb onom případě několik prázdných formulářů k vlastnímu vyplnění svěřeno bylo, neznamenal to, než ulehčení pro případy b u d o u c í, neopravňovalo ho však k libovolné manipulaci s osvědčeními v y p l n ě n ý m i, která právě tímto vyplněním stala se listinami veřejnými. Okolnost, že k zásilkám rohů s dušemi, které byly v rozhodné době volnými, nebylo úředního osvědčení zapotřebí, neodnímá správnosti podřadění stěžovatelova činu skutkové podstatě přestupku dle §u 320 f) tr. zák., neboť nemění ničeho na skutečnosti, že stěžovatel padělal veřejnou listinu a že listiny té použil dle rozsudkových zjištění k oklamání staničního úřadu ve V., který na něm dopravní osvědčení pro dotyčnou zásilku požadoval. Pokud zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 b) §u 281 tr. ř., spatřuje okolnost, vylučující trestnost stěžovatelova činu, v omylu, ve kterém prý stěžovatel byl vzhledem k tomu, že, maje k použití větší počet formulářů dopravních osvědčení, in bianco podepsaných, a zjistiv, když na něm neprávem bylo dopravní osvědčení žádáno, že jich u sebe nemá, jsa však zároveň přesvědčen, že může na pouhé požádání obdržeti libovolný počet těchto formulářů, mohl býti toho domnění, že si může in bianco formulář zhotoviti z formuláře již vyplněného způsobem, jak rozsudek zjistil, dlužno tedy podotknouti, že při dovolávání se tohoto důvodu zmatečnosti nelze nejvyššímu soudu zkoumati, zda jsou tu skutečně okolnosti, na základě jichž je trestnost činu vyloučena, poněvadž pouze zkoumá, zda výrok o tom odpovídá zákonu. Takového výroku však napadený rozsudek neobsahuje, důsledkem čehož jsou vývody zmateční stížnosti v tomto směru neopodstatněny. Zmateční stížnost byla proto zavržena.

Nejvyšší soud, přezkoumav spisy, shledal však závažné pochybnosti o správnosti zjištění rozsudku, pokud se týkají subjektivní skutkové podstaty přestupku §u 320 lit. f) tr. zák., z něhož jest obžalovaný viněn. Obžalovaný hájil se, jak výše uvedeno, také tím, že pokládal se za oprávněna, oprávněni dopravní osvědčení, ježto mohl na pouhé požádání obdržeti libovolný počet in bianco formulářů dopravních osvědčení, aniž se ho kdo tázal, k jakému účelu jich potřebuje, a že se mohl právem domnívati, že si může z vyplněného formuláře pořídit in bianco formulář tím, že skutečnosti, jež se na tento případ nehodily, jednoduše škrtil a takto si opatřil in bianco formulář, který pak dodatečně řádně a dle předpisu vyplnil. Toto tvrzení má, přepokládajíc jeho pravdivost, rozhodný význam pro posouzení otázky trestnosti skutku obžalovaného, neboť by vylučovalo subjektivní skutkovou podstatu přestupku dle §u 320 lit. f) tr. zák. Toto ustanovení nevyžaduje sice úmyslu, někoho poškoditi, jak toho žádá § 197 tr. zák., ale pro skutkovou podstatu tohoto přestupku je zapotřebí, by pachatel jednal v úmyslu, klamati. V tomto případě by muselo pro odsuzující výrok po subjektivní stránce býti zjištěno, že obžalovaný padělal dopravní osvědčení, by ho použil k oklamání staničního úřadu ve V. Tvrzená obrana obžalovaného vylučovala by však onen úmysl, poněvadž by z ní vyplývalo, že nechtěl v dotyčném úředním orgánu vzbuditi domněnku, že jde o veřejnou listinu ú ř e d n ě opravěnou, nýbrž že se domníval, že mu předložil formulář dopravního osvědčení, který mohl napřed upravit na formulář nevyplněný a pak jej vyplniti tímže způsobem a s tímže účinkem, jako u ostatních jím samým vyplněných p ů v o d n í c h in bianco formulářů. Čin jeho posuzován s hlediska subjektivního zavinění nemohl by za tohoto předpokladu zakládati subjektivní podstatu přestupku §u 320 lit. f) tr. zák., zrovna tak, jako by jí nezakládal, kdyby obžalovaný byl vyplnil původní in bianco formulář, jež obdržel od příslušného úřadu za tím účelem, aby si u železničních úřadů vymohl dopravu svého zboží. V tom i v onom případě scházel by podstatný pojmový znak tohoto přestupku po stránce subjektivní, t. j. úmysl klamati. Dle toho, co právě uvedeno, bylo povinností nalézacího soudu, zabývati se onou obranou obžalovaného při posuzování otázky jeho subjektivního zavinění (§ 270 tr. ř.). Nalézací soud toho neučinil, nýbrž měl úmysl, směřující ke klamání, za prokázaný pouze na základě zjištění, že si obžalovaný byl toho vědom, že jako člen odborové sekce komise pro hospodaření kostmi ani k vystavení (podpisu), ani ke změně vystaveného osvědčení oprávněn nebyl, nepřihlížel však k onomu tvrzení obžalovaného, což je zřejmo z toho, že rozsudek okolnost pro posouzení pravdivosti jeho obhajoby rozhodnou, totiž okolnost, zda obžalovaný dostal od komise in bianco formuláře k libovolnému použití, zda tyto formuláře na komisi zaslané již byly p o d e p s á n y a do jaké míry byly vyplněny, ani nezjišťuje a důsledkem toho vlivu této skutečnosti na otázku viny obžalovaného po stránce subjektivní neoceneňuje. Svými vývody, že, dostal-li obžalovaný několik prázdných formulářů, by je sám vyplnil, neznamenalo to více, než ulehčení pro budoucí případy a že ho neopravňovalo k libovolné manipulaci s vyplněnými osvědčeními, která právě tímto vyplněním se stala veřejnými listinami, se nalézací soud oné otázky nedotýká, nýbrž dotvrzuje toliko svá zjištění v objektivním směru. Je na snadě, že by nalézací soud snad byl

gospěl k podstatně jinému zjištění ohledně subjektivní viny obžalovaného, kdyby otázku tu byl vzal v úvahu. Zjištění jeho v tomto směru dle názoru zrušovacího soudu nestačí a pokládá tedy zrušovací soud za nezbytné, aby věc po stránce té první stolici znova byla přezkoumána a aby po zjištění skutečností rozhodných bylo vydáno nové rozhodnutí.

Čís. 1322.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 255/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 22. února 1922, jímž byl obžalovaný sprostěn dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich dle Šu 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a pro přečin řetězového obchodu dle téhož ustanovení, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 9. a 12. června, v červenci a v srpnu 1920 provozoval s předměty potřeby, totiž s brambory řetězový obchod.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje o obžalovaném především, že, ač měl z roku 1912 živnostenský list na živnost hokynářskou, totiž na obchod zeleninou a ovocem, v roce 1920 této živnosti neprovozoval, nýbrž že se živil jen prací nádenickou. Jak rozsudek dále zjišťuje, koupil obžalovaný v červnu 1920 od rolníka a pěstitele brambor Jakuba Sch-a po třikráte vesměs v tržové dny vždy několik košů ranných brambor (dne 9. června 1920 bylo jich 40 košů) po 4 Kč za 1 kg a hned je na trhu nabízel a rozprodával za účelem dosažení přiměřeného zisku různým obchodnicím zeleninou po 4 Kč za 1 kg, při čemž se však, když ta která obchodnice s touto cenou nesouhlasila, dohodl také na ceně 3 Kč 60 h za 1 kg. Přiměřeného výdělku dosáhl obžalovaný při každém prodeji dle rozsudkového zjištění tím, že mu Sch. váhu košů, která ve skutečnosti činila 12—15 kg, počítal při konečném sčítování jen na 12 kg, takže ho brambory, koupené dne 19. června 1920, přišly na něco přes 3 Kč za 1 kg, že při druhém prodeji mu dal Sch. 2 koše brambor zadarmo a že konečně při jednom prodeji mu ještě vyplatil 70 Kč. Dle dalšího rozsudkového zjištění byla tehdejší běžná tržová cena ranných brambor na trzích v O. 3 Kč 20 h až 3 Kč 50 h za 1 kg a byla obžalovanému dle přesvědčení nalézacího soudu známa; předpisy tržního řádu, dle přesvědčení soudu obžalovanému rovněž známými, bylo zakázáno, brambory na trhu skupovati a hned je na místě draze prodávati. Dle rozsudkového závěru obžalovaný, který ku skupování brambor od výrobců a k dalšímu prodávání jich obchodníkům (hokynářům) nebyl oprávněn, věděl, že svým počínáním jednak porušuje tržní předpisy, jednak že zvyšuje tehdejší